

Stanovisko občanského sdružení Fórum Věda žije!**k návrhu Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací
a hodnocení výsledků ukončených programů****(platná v letech 2010 až 2012)**

1. Předložený návrh Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platný pro léta 2010 až 2012, dále jen „návrh Metodiky“) činí některá zásadní strukturální rozhodnutí o financování české vědy, jež se týkají především zafixování poměrů mezi výsledky „základního“ a „aplikovaného“ výzkumu, jednotlivými skupinami oborů a typy výsledků. Návrh Metodiky tak ovšem činí bez jasné argumentace a na základě dat z let 2008 a 2009, jejichž platnost a relevance byla opakovaně podrobena zásadní kritice. Z těchto důvodů považujeme Metodiku jako celek za nepřijatelnou a domníváme se, že musí být zásadně koncepčně přepracována.

2. Opakujeme principiální kritiku, kterou jsme vznesli vůči metodice platné v roce 2009 (viz příloha 1 - „kafemlejnek“). Zatímco státy, které tvůrci české vědní politiky uvádějí jako hodné následování, zavádějí komplexní multidimenzionální hodnocení zaměřené nejen na výstupy, ale též na vědecké procesy a kapacity výzkumných organizací (např. v Izraeli nedávno schválené hodnocení v systému CoolCite), česká vědní politika pokračuje nastoupeným směrem k trivializaci.

3. V návrhu Metodiky je řada vágních a nesmyslných formulací, které znemožňují jasnou interpretaci pravidel, nezbytných pro existenci a strategie výzkumných institucí. Zatímco výzkumné organizace musejí své výsledky zcela přesně vykazovat a za překlepy a formální pochybení jim hrozí finanční sankce, dokument, na jehož základě mají postupovat, je překlepů a vadných formulací plný. Takový výsledek práce odborného poradního tělesa považujeme za nepřijatelný a skandální.

Z vadných a nesrozumitelných formulací uvádíme např.:

„Poměr vychází z výsledků předchozího hodnocení (tj. pro hodnocení 2010 z hodnocení 2009 atd.) s tím, že maximální povolený nárůst počtu bodů u daného druhu výsledků je 1,5 násobek celkového nárůstu počtu výsledků všech druhů.“ (str. 28; důraz podtržením osFVZ!)

„Vzhledem k tomu, že uplatnění těchto podmínek může v některých případech vést až k řádrovému snížení nárůstu hodnoty bodu¹⁾, nejsou tyto podmínky uplatněny na publikace v recenzovaných časopisech (J_{imp}), které jako jediné ze všech druhů výsledků splňují oba uvedené předpoklady (prošly náročným mezinárodním recenzním řízením posuzujícím kvalitu výsledků a současně nepochybně jde o výsledky výzkumu a vývoje).“ (str. 26, důraz podtržením osFVZ!)

4. Za zcela chybný pokládáme postup, kdy bylo rozhodnutí o poměrech mezi výstupy „základního“ a „aplikovaného“ výzkumu, jednotlivých skupin oborů a typů výsledků učiněno na základě dat získaných v letech 2008 a 2009 metodikou, jejíž vadnost připouštějí i mnozí členové RVVI, a která ve veřejné diskusi prošla zdrcující kritikou.

5. Správce RIV (Registr informací o výsledcích výzkumu, vývoje a inovací) má podle návrhu Metodiky činit řadu zásadních rozhodnutí. Metodika přitom pouze vágně definuje, jak bude správce konkrétně postupovat a jak bude fungovat vykazatelnost jeho rozhodnutí vůči jednotlivým subjektům a veřejnosti. V tomto směru postrádáme v návrhu Metodiky specifikace:

- jak bude rozpoznáno, že je „patent využíván jeho vlastníkem (s ekonomickým přínosem) nebo nevyužíván“ (str. 14);
- podle jakých kritérií a jak bude poradní orgán postupovat při rozdělování knih do pěti skupin za účelem jejich obodování 0 až 40 body (str. 28),
- v jaké podobě bude rozhodnutí zveřejněno a jak se proti němu bude možno odvolat.

6. Další kritéria jsou nepochopitelně nekonzistentní. Zatímco v případě konsolidovaného počtu domácích tvůrců je použita nejméně výhodná varianta (nejvyšší počet tvůrců),

---

¹⁾ „Vlastní výpočet je velmi složitý, matematicky je to úloha z lineárního programování, řešit se bude iterační metodou, kde je nutné udělat cca 50 kroků pro odpovídající přesnost, každý krok přepočítává body v celé matici, tj. vazba "1 : n" (např. změna pro 1 obor ovlivní všechny obory).“ (Místo aby návrh Metodiky jasně vysvětlil, jak budou výpočty probíhat, a umožnil tak jejich kontrolu, sděluje se nám pouze to, že výpočet je velmi složitý. Navíc se zde technizuje velmi podstatné věcné rozhodnutí, které bude zásadně strukturovat podmínky výzkumu v ČR – pozn. osFVZ!)

v případě konsolidovaného počtu stran výsledků B, C, J, D je užito varianty nejvyššího počtu stran, což je v případě kapitoly v knize z hlediska tvůrce nejvýhodnějším (zvyšuje se faktor kapitoly), ale v případě knihy nejméně výhodným (snižuje se faktor kapitoly a může dokonce dojít k vyřazení knihy z hodnocení). Tento postup je tím nepochopitelnější, že zatímco údaje o člancích jsou většinou online, knihy je povinné zasílat ve fyzické kopii RVVI a údaje tak mohou být doplněny podle skutečnosti.

7. Návrh Metodiky pokračuje v diskriminaci oborů, v nichž nejsou impaktované časopisy primárním výstupem.

- Možnost devalvace hodnoty bodu pro všechny typy výsledků kromě J_{imp} pracuje se dvěma neopodstatněnými předpoklady:
  - a) všechny výsledky mimo kategorii J_{imp} jsou principiálně podezřelými z nedostatku kvality;
  - b) výsledky J_{imp} jsou neoddiskutovatelně kvalitními a tedy řádově kvalitnějšími než výsledky v jiných kategoriích.
- Nadále je ignorována celosvětově uznávaná oborová bibliografická databáze (pro obor hudební věda je to např. databáze RILM Abstracts of Music Literature).
- Za předpokladu, že nebudou odborné komise pro kvalitativní rozřazování knih významně přihlížet k rozsahu knih (v návrhu Metodiky není specifikováno, k čemu přihlížet budou), přetrvává diskriminace oborů a výzkumů, jejichž výsledkem jsou rozsáhlé knihy. Tak např. padesátistránková kapitola v knize o 200 stranách získá lepší bodové ohodnocení než padesátistránková kapitola v knize o 500 stranách! Vůbec nejhůře dopadnou slovníková a encyklopedická hesla (mnohdy de facto mnohastránkové původní vědecké studie) zveřejněná ve svazcích o 1000 a více stranách.

8. Metodika neřeší otázku časopisů, které sice jsou zařazeny do WoS (Web of Science), ale vycházejí teprve prvním až třetím rokem (např. Fungal Ecology). Podstata IF neumožňuje přidělit bodovou hodnotu IF hned, ale až po 3 letech. Pokud v takovém časopise, který by měl být de facto hodnocen jako J_{imp} , vyjde článek, může se stát, že (pokud časopis nebude zároveň součástí databáze Scopus) bude hodnocen nulově. V souvislosti s celosvětovým tlakem na publikování vychází významné množství nových časopisů, otázka proto není okrajová.

9. Lhůta 250 dní od ukončení programu, po které se výsledky přestávají započítávat (str. 3), je příliš krátká. Recenzní řízení a časový úsek od přijetí publikace k jejímu zveřejnění může trvat výrazně delší dobu (více než rok) a v těchto lhůtách jsou mezi obory a typy výzkumu výrazné odlišnosti. V souvislosti s přetížením akademické publikační infrastruktury, které je důsledkem zvyšujícího se tlaku na publikování, lze předpokládat další prodlužování těchto časových úseků.

10. Návrh Metodiky vůbec neřeší otázku odpovědnosti správce RIV a přezkoumatelnosti jeho rozhodnutí a postupů.

V Praze dne 14. dubna 2010